

Міністерство освіти і наук і України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Факультет мистецтв
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

**Теорія і методика виховання художньо-
обдарованої особистості у закладах
мистецької освіти**

**ЗБІРНИК СТАТЕЙ
VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

17 – 18 жовтня 2019 року

Частина II

TIME OF ART EDUCATION

Collection of Articles VII of the All-Ukrainian Scientific-Practical
Conference

«Theory and methods of education of the artistically gifted person in the
institutions of art education»

Харків
Україна
2019

УДК 37.032

ББК 85я43

Ч-24

Редакційна колегія

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор

Матвеева О.О. - доктор педагогічних наук, професор

Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор

Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор

Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор

Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор

Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор

Фомін В.В. – доктор педагогічних наук, професор (голов.ред.)

Бурма А.В.- кандидат педагогічних наук, доцент

Затверджено редакційно видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Протокол № 6 від 05.11.2019

У збірнику подано статті VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти». Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

Ч-24 Час мистецької освіти «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти: зб. статей VII Всеукраїнської наук. - практ. конф. 17-18 жовтня 2019 року) , ч. II / заг. ред. В.В. Фомін – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019 – 268 с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська, англійська.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2019

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019

Ірина Мироненко

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ УЧНІВ НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ ЕЙТОРА ВІЛА-ЛОБОСА..... 83

Владислав Шломін

ФЕНОМЕН ТВОРЧОСТІ АРНОЛЬДА ШЕНБЕРГА В РУСЛІ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ХХ СТОРІЧЧЯ 87

Любов Тарасенко, Марія Тарасенко

ДИТЯЧА МУЗИКА ФРАНЦУЗЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ 91

Наталія Сосюрка

ВИВЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ В СЕРЕДОВИЩІ ОСВІТИ 97

ІV. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ)

Л.В. Давидович

ПРОБЛЕМА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦТВА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 102

Фан Юаньньюань

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-СЛУХОВИХ НАВИКІВ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 108

Ло Юань Вень

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА..... 113

Наталія Маркіна

РОБОТА НАД ВТІЛЕННЯМ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ВОКАЛЬНОГО ТВОРУ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ САМОСТІЙНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 118

IV. Підготовка майбутніх фахівців мистецьких дисциплін у контексті сучасних інноваційних технологій

УДК 378. 015.31:37

Ло Юань Вень

Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди,
факультет мистецтв,
група бЗмк

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор В.В. Тушева

В статті розкриваються загальні питання щодо творчості, творчих здібностей у психологічному, педагогічному і мистецькому аспектах. Творчі здібності майбутнього вчителя музичного мистецтва розглядаються як такі індивідуальні властивості його особистості, що мають забезпечити творчий характер професійної музично-педагогічної діяльності.

Ключові слова: вища професійна мистецька освіта, творчі здібності, творчість, оригінальність, новизна.

In the article general questions open up in relation to work, creative abilities in psychological, pedagogical and artistic aspects. The creative capabilities of the future teacher of the musical art are examined as such individual properties of his personality, that must provide creative character of the professional musical pedagogical activity.

Keywords: higher professional artistic education, creative capabilities, work, originality, novelty.

Постановка проблеми. Кардинальні перетворення, які відбуваються в освіті у зв'язку із входженням України до Європейського освітнього простору, істотно впливають на стратегію й тактику розвитку вищої професійної мистецької освіти. Передусім це стосується підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, який має бути здатним до творчого мислення, інноваційної діяльності, самостійності й нестандартності рішень педагогічних і мистецьких завдань, володіти професійною компетентністю. В контексті зазначених вимог розвиток творчих здібностей майбутнього вчителя музичного мистецтва набуває особливого значення у зв'язку зі специфікою його художньо-педагогічної діяльності.

IV. Підготовка майбутніх фахівців мистецьких дисциплін у контексті сучасних інноваційних технологій

Аналіз наукових досліджень. Феномен творчих здібностей ґрунтовно досліджено у наукових працях знаних вітчизняних і зарубіжних філософів та культурологів (Г. Сковорода, М. Бахтін, М. Бердяєв, І. Зязюн та інші.), психологів і педагогів (В. Роменець, С. Рубінштейн, В. Сухомлинський, С. Сисоєва, Б. Теплов, О. Чаплигін та інші). Висвітленню актуальних теоретичних питань і розробці методології розвитку творчих здібностей особистості в процесі музичної діяльності присвячені праці Б. Асаф'єва, Н. Ветлугіної, Б. Яворського та інших.

Проблема розвитку творчих здібностей у контексті фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, опрацьовується, зокрема: в аспекті висвітлення методичних основ розвитку музично-виконавського мислення у процесі інструментальної підготовки (О. Щолокова), при вивченні музично-теоретичних дисциплін (О. Білоус, Г. Побережна та інші), як особистісних якостей на заняттях музичного мистецтва (В. В. Тушева), з позицій вивчення кореляційних зв'язків творчих здібностей і продуктивної діяльності студентів (Е. Брилін, З. Сирота, П. Харченко та інші), педагогічних умов розвитку креативності майбутніх учителів-музикантів (Т. Стародубцева та інші).

Але проблема формування творчих здібностей майбутніх вчителів музичного мистецтва залишається не достатньо дослідженою. Сьогодні гостро відчувається потреба в новому трактуванні цілей мистецько-педагогічної освіти, пошуку та розробки нових технологій, які б забезпечували стійку орієнтацію студентів-музикантів на творчість, пізнавальну самостійність, інтелектуальну активність в навчальній та подальшій професійній діяльності.

Мета статті – розглянути особливості формування творчих здібностей майбутніх вчителів музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Ефективність формування творчих здібностей майбутніх вчителів музичного мистецтва в процесі їх музично-педагогічної підготовки визначається їх спрямованістю на саморозвиток творчих сил, стимулювання мотивації творчого пошуку при вирішенні

IV. Підготовка майбутніх фахівців мистецьких дисциплін у контексті сучасних інноваційних технологій

навчально-пізнавальних завдань, усвідомлення механізму творчості як показника рівня їхнього професіоналізму.

Український філософ Г. Сковорода, розглядаючи людину як мікрокосм, вважав її найвищою цінністю світу, а її розум, творчий потенціал, духовне багатство – сповненими глибокого гуманістичного смислу, спрямованими на актуалізацію внутрішніх потенцій з метою ствердження вищого етичного начала [108]. За допомогою позитивно-результативного прояву своїх здібностей людина усвідомлює власну готовність до здійснення певного виду діяльності.

Упродовж другої половини ХХ ст. проблема розвитку творчих здібностей людини плідно опрацьовувалась вітчизняними науковцями, основоположниками діяльнісного підходу в психології та педагогіці – С. Рубінштейном та Б. Тепловим.

Б. Теплов [225] розглядав здібності насамперед, як індивідуально-психологічні відмінності між людьми, що мають відношення до успішності виконання певної, конкретної діяльності. С. Рубінштейн поставив питання про розвиток здібностей у діяльності. Для дослідження проблеми здібностей особливий інтерес і значимість має положення вченого про те, що по мірі того, як людина на матеріалі визначеної системи знання по-справжньому освоює прийоми узагальнення, розвиваючи мислення і сприйняття, в неї не тільки накопичуються певні уміння, але й формуються певні здібності. Український вчений В. Роменець [195] започаткував ідею інтегративної сутності творчості, що спонукало представників інших наук прилучитися до вивчення проблеми, яка розкриває внутрішній потенціал особистості, гармонізацію її духовної культури.

Отже, аналіз наукових джерел, дозволяє зробити висновок, що творчість – це складний багатовимірний процес, що має фізіологічний, психологічний, соціологічний, логічний, педагогічний та інші аспекти. Кожна з наук має свій предмет дослідження у творчості, так, педагогіка, досліджуючи творчість, має на увазі наявність та формування конкретних здібностей до творчої діяльності.

IV. Підготовка майбутніх фахівців мистецьких дисциплін у контексті сучасних інноваційних технологій

У педагогічному словнику «творчість» зазначається, що творчість – це завжди пошук нових ідей, нових можливостей та шляхів вирішення завдань, нових форм самовираження. Ця категорія визначається вищою формою активності і самостійної діяльності людини [51, с. 326].

Як відмічає В. Тушева [5], останнім часом в дослідженнях поняття «творчість» замінюється поняттям «креативність», що абсолютно неправомірно. Необхідно відмітити, що креативність, з одного боку, реалізується в процесі творчості і представляє його мотиваційно-потребову основу (як суб'єктивна детермінанта творчості), а з іншої - розвивається і формується залежно від особливостей і умов його протікання (як об'єктивна детермінанта творчого процесу).

У галузі педагогічної науки творчість розглядається як оригінальність і високоефективний підхід учителя до навчально-виховних завдань, збагачення теорії і практики виховання й навчання. Досягнення творчого результату забезпечується систематичними цілеспрямованими спостереженнями, застосуванням педагогічного експерименту, критичним використанням передового педагогічного досвіду.

Підсумовуючи визначення творчості як процесу, як виду діяльності, наведемо вислів О. Рудницької [201], що творчість – це свідомо діяльність людини, і не будь-яка, а та, яку спрямовано на створення нових суспільно значимих матеріальних й духовних цінностей. Особистість від природи здатна до самовдосконалення, внаслідок чого активно творить себе і постійно рухається у напрямку творчості та особистісного розвитку. Найістотнішими характеристиками творчості виділяються новизна і перетворення, які за твердженням О. Рудницької, можуть бути як об'єктивними, так і суб'єктивними. Об'єктивна цінність визначається за соціально значущими продуктами творчості, які не мали аналогів в історії культури. Суб'єктивна творчість має цінність тоді, коли продукт є новим лише для людини, котра його створила. Саме суб'єктивна новизна думок, рішень, оцінок, позицій почуттів

IV. Підготовка майбутніх фахівців мистецьких дисциплін у контексті сучасних інноваційних технологій

властива навчальній творчості, що пронизує музично-педагогічний процес, адже жодну інформацію у галузі мистецтва, музично-виконавську інтерпретацію неможливо розкрити без залучення особистих переживань, самостійного образного відчуття, прояву фантазії, образного мислення.

Отже, творчі здібності майбутнього вчителя музичного мистецтва ми розглядаємо як такі індивідуальні властивості його особистості, що мають забезпечити творчий характер професійної музично-педагогічної діяльності.

Висновки. Таким чином, творчі здібності визначаємо як синтез особистісних властивостей та якостей, що обумовлюють успішне творче здійснення певної діяльності. Творчі здібності сприяють успішному виконанню різних видів діяльності, спонукають людину до творчого пошуку.

Список використаних джерел

1. Кремень В.Г. Філософія: Логос, Софія, Розум: [Підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / Кремень В. Г., Ільїн В. В. К.: Книга, 2006. 432 с.
2. Теплов Б. М. Психология музыкальных способностей // Избранные труды: В 2-х т. Режим доступа: file:///C:/Users/A/Downloads/teplov_b_m_psikhologiya_muzykal_nykh_sposobnostey.pdf
3. Роменець В. А. Психологія творчості: Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. – К.: Либідь, 2001. 288 с.
4. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/106820/1/Гончаренко>
5. Тушева В. В. Креативний компонент науково-дослідницької культури майбутнього вчителя-дослідника-музиканта // Формування науково-дослідницької культури майбутнього вчителя музики: теорія і практика: Монографія / В. В. Тушева; УМО НАПН України. Харків: Майдан, 2015. С. 208-213.
6. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька. Навч. посібник. Режим доступу: file:///C:/Users/A/Downloads/rudnits_ka_o_p_pedagogika_zagal_na_ta_mistets_ka.pdf